

»Nemohla jsem bez ní žít, takže ji mám« Vědkyně z TUL byla se svým science slamem mezi šesti nejlepšími popularizátory vědy

19.12.2023 - Adam Pluhař | Technická univerzita v Liberci

V soutěži pořádané Nocí vědců se Jitka Burešová dostala mezi šestici nejlepších popularizátorů vědy. Hlavním zájmem liberecké vědkyně je výzkum nebezpečného dopadu online marketingu na nejmenší uživatele internetu, což je v České republice opomíjené téma. O projektu, na němž spolupracovali odborníci dvou fakult TUL a vědci Akademie věd ČR jsme psali.

„Chci vám něco ukázat, je to tato kráska. Cenově je dostupná, asi 700 euro. Nemohla jsem bez ní žít, takže ji mám,“ říká ve svém šestiminutovém výstupu Jitka Burešová zpoza kulisu obří obrazovky a ukazuje kabelku Louis Vuitton. Nic si nevymýšlí, jde o přesnou reprodukci fráze youtuberky zaměřené na téma „try on haul“ neboli zkoušení nového oblečení. Ve scéně má věty celkem tři takových youtuberek. Ukazuje na nich celou řadu neetických praktik, které tvůrci reklamních videí na webu směrem k dětem používají.

Publikum má možnost sledovat také reklamu na fiktivní merch, kterou Jitka Burešová vytvořila. Součástí je její fiktivní autobiografie. Na přebalu knihy je věta: *„O čem sním, když náhodou spím.“* Jde zároveň o narážku na příjmení Burešová a odkaz ke krycímu jménu spolupracovníka STB a později českého premiéra i jeho předvolební knihu. *„Chtěla jsem ukázat, že youtuber nemusí být jen teenager, ale je to také třeba politik, který má rovněž podstatný vliv na nás sledující,“* líčí Jitka Burešová.

Ve druhé části vystoupení je už sama za sebe a z vědeckého pohledu komentuje video, upozorňuje na jeho vliv na děti a vyslovuje čtyři tipy, jak s dětmi na toto téma komunikovat.

Jitce Burešové se i v sále před překvapeným publikem potvrdilo to, co zjišťuje ve svých výzkumech. A sice, že řada dospělých nesleduje youtubery, kteří se cíleně zaměřují na děti. Rodiče tak netuší, jak obrovský vliv tito „internetoví kamarádi“ ve službách peněz a mnohdy neetických postupů na děti mají a že tuto moc často zneužívají. *„I když je mi líto, že jsem se neumístila na stupních vítězů, byla jsem nadšená z toho, jaké ohlasy jsem sklídila a samotné finále považuji za velký úspěch. Po soutěži mi řada lidí, včetně vítězky minulého ročníku, přišla vyjádřit podporu. Ocenili, že je to aktuální téma, které nikdo nereфлекtuje. Mnoho lidí mi řeklo, že si to uvědomili až díky mému výstupu. Utvrdilo mě to v tom, že se zabývám důležitým tématem. Určitě v něm budu pokračovat,“* dodává Jitka Burešová.

Cílem science slamu, jehož formu soutěž Český vševěd volí, je popularizovat vědu a výzkumy zábavnou formou. Aktéři tak dokáží divákům předat nejen nadšení pro vědu, ale i část samotného vědění. Ještě před finále Jitka Burešová absolvovala dva workshopy, a jak říká: *„Byly víc než nutné. Formát science slamu jsem předtím neznala a nevěděla, jak ho uchopit. Náš skvělý školitel Petr Sucháček nám pomohl vytvořit strukturu vystoupení a posléze nám dal skvělou zpětnou vazbu na „polotovar“, se kterým jsme přijeli na druhý workshop,“* líčí Jitka Burešová.

Účastníci science slamu mohou používat rekvizity a mít na pódiu pomocníky, nikdo z komparzistů ale nesmí mluvit. *„Lektoři nám radili se strukturou výstupu a s různými triky. Vštěpovali nám také zásady. To je hlavně počáteční rychlé vtažení do tématu. Důležité také je klást publiku otázky, diváky instruovat, aby si něco představili a hlavně vše říkat bez používání odborného jazyka. Závěr by měl*

dát divákům nějaké doporučení, co třeba mohou udělat. Musí tam být zahrnuta nějaká vrcholná myšlenka. Díky této myšlence by diváci měli sami pochopit, že je konec,” popisuje Jitka Burešová.

Je přesvědčená o tom, že se zásady dají aplikovat i ve výuce. „Schopnost předat znalosti zajímavou a zábavnou formou je určitě něco, na čem chci i nadále pracovat,” říká Jitka Burešová a oddává: „Během svého výstupu jsme se rozhodně necítila trapně nebo nedůstojně. Zkusit si připravit vystoupení na šest minut a v tomto čase předat vědecké poznatky zábavnou formou, je obohacující zkušenost. Doporučuji všem svým kolegům, aby se v následujících letech do Českého Vševěda přihlásili a vyzkoušeli si to. Je to zážitek na celý život.“

Z šesti vědců a vědkyň, kteří během finálového večera bojovali o získání titulu Český VŠEVĚD 2023, si divácké srdce získal a vyhrál Oldřich Motyka z VŠB – Technické univerzity Ostrava se svou kytkou Hugem. Druhé místo obsadil šestnáctiletý brněnský gymnazista Simon Klinga z Education42morow a na třetím místě skončila zástupkyně Ústavu geoniky AV ČR Kristýna Schuchová.

Představení finálové šestky bojující o titul Český VŠEVĚD 2023.

<https://tuni.tul.cz/a/-nemohla-jsem-bez-ni-zit-takze-ji-mam-vedkyne-z-tul-byla-se-svym-science-slamem-mezi-sesti-nejlepsimi-popularizatory-vedy-151653.html>